

ŠTEV.

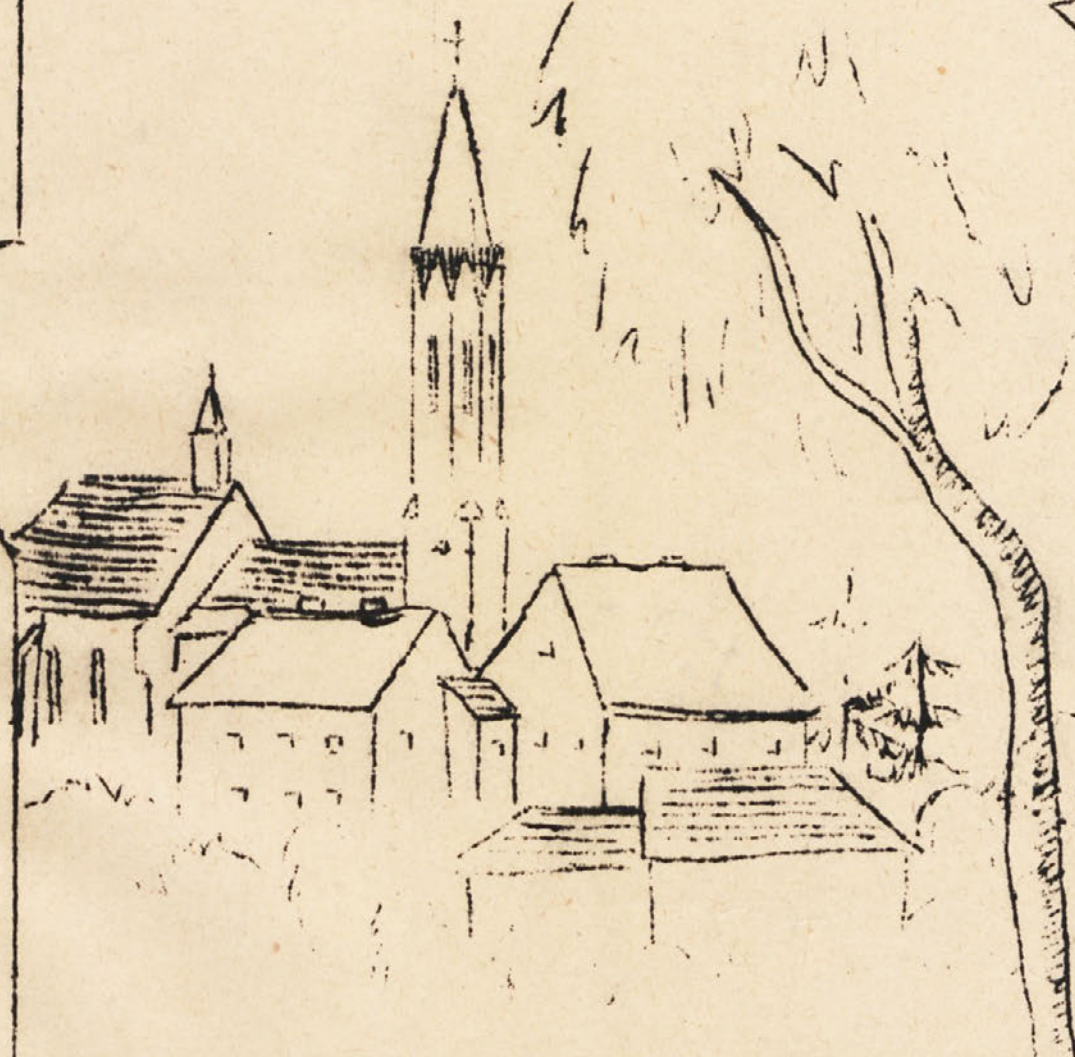
4

III b

LETNIK VII.

GLASILO OŠKAROV

NOVOMEŠKE GIMNAZIJE

PTUJ
TEZICA

Stezeice, 15. novembra 1958.

Vsebinska:

Beseda da besedo
(odgovor uredniku)

Dušan Andoljšek:

Veliki oktober

Jože Sintič:

Sprejem 29. IX.

Obeta se razstava

Zakaj bi bil pa

ravno jaz prvi

P.R.:

O prirodoslovnem
krožku

M.V.:

Folklor ne dela

T.S.:

Iz literarnega
krožka

P.S.:

Ali veš, da?

MLADI LITERAT:

2. MAJ - J.S.:

Avtor članka ni
poslal in dovolju-
je bralcem, da si
konec po svoje za-
mislijo.

A.A.:

Pesem

Filuška:

Strah

Filuška:

Trenutek

Filuška:

Jesen

Filuška:

Epigram

D.K.:

Stari učitelj

BESEDA DA BESEDO ALI

ODGOVOR UREDNIKU

"Piši in čitaj" je star pregovor.
Toda, le kako bi bilo, ko bi le
brisal in črtal? Sam sebi si pogosto
najslabši sodnik in si misliš o svo-
jih zgodbah in verzih: "Nekoč bom
nekaj velikega kot Cankar, Prešeren."

Mislím zato, da bi vsak literat po-
kazal vsa svoja dela literarnemu
krožku ali uredniškemu odboru. Ta
naj izbere, ne pa sam urednik! Se-
veda, če ocenjuješ dela sebi enakih,
boš pravil: "Oh, to je vse slabo!
Glej, še pike in vejice ne zna po-
staviti!" Najbolje bi bilo, da bi
na literarnem krožku ocenjevali po-
samezna dela. Mar ne?

Če pa nekdo napiše nekaj drobnih
zgodb - mislim, - da še ni nikakršen
umetnik, kajne, tovariš urednik?
Nihšče ne sliši rad o sebi, da je
domišljav.

In še nekaj! Pametno bi bilo liste
v "STEZICE" pravilno vlagati, zakaj
narobe se res ne da brati. Ne? -

Torej treba se je najprej izučiti,
še le potem učiti.

Alenka Ausperger

Popravljamo napačno besedilo v raz-
pravi "ZAKAJ MLADINI PREPOVEDANO?"
Avtor je bil slabo poučen in se ni
prepričal, ali je učiteljišče res
obiskalo film.

"STEZICE" glasilo SS in šktiva LMS s prilogo MLADI LITERAT.
Izdaja redakcijski odbor. Za slovnico odgovarja Dušan Andoljšek,
ilustrator pa je Zvone Pelko. Izhaja dvotedensko, cena
izvoda 15.- din. Naslov: Uredništvo "STEZIC" gimnazija Novo
mesto.

VELIKI OKTOBER

Najgloblje misli človeštva so vedno težile k miru, napredku in boljšemu življenju. Vsa zgodovina je le letopis bojev za dosego velikih in malih ciljev. Mnogo je bilo dogajanj, ki so izpremenila družbene odnose, brez premisleka lahko uvrstimo oktobrsko revolucijo med največja.

V jeseni 1917, v tretjem letu prve svetovne vojne je bilo nezadovoljstvo množic v Rusiji ogromno. Križa je bila zrela, izbruhnil je upor. V svet so se širile neverjetne novice. In vendar je bila resnica, ko je Lenin 7. novembra 1917 dejal: "Stvar, za katero se je ljudstvo borilo, je dosežena!"

Oktoberska revolucija je odprla pot v novo obdobje človeštva. Socialistične ideje oktobra so se širile kot nepremagljiv val po svetu. In oprijel se jih je delavec, kmet, mornar, vojak, mladina. Da so bile te ideje pravilne, nam dokazuje ves današnji socialistični svet. Različne socialistične oblike življenja povsod v svetu nevzdržno zmagujejo.

Ideje oktobra vodijo tudi današnjo mladino. Novi rod črpa iz njih pobude za delo in učenje, za graditev socialistične skupnosti. Nova doba, kateri je postavila temelje revolucije v Rusiji, dobiva jasnejše in popolnejše oblike.

Ta štiridesetletja, ki nas ločijo od velikih dni, so nas obogatila z novimi spoznanji in izkušnjami. Letošnja obletnica oktobra naj bo mejnik v oblikovanju odnosov med ljudmi, odnosov, ki ne bi bili omejeni z državnimi mejami, marveč bi družili vse ljudi resnično toplih človeških čustev in naprednih stremeljenj. To pa je tudi želja nas mladih, želja današnjega mladincea.

SPREJEM

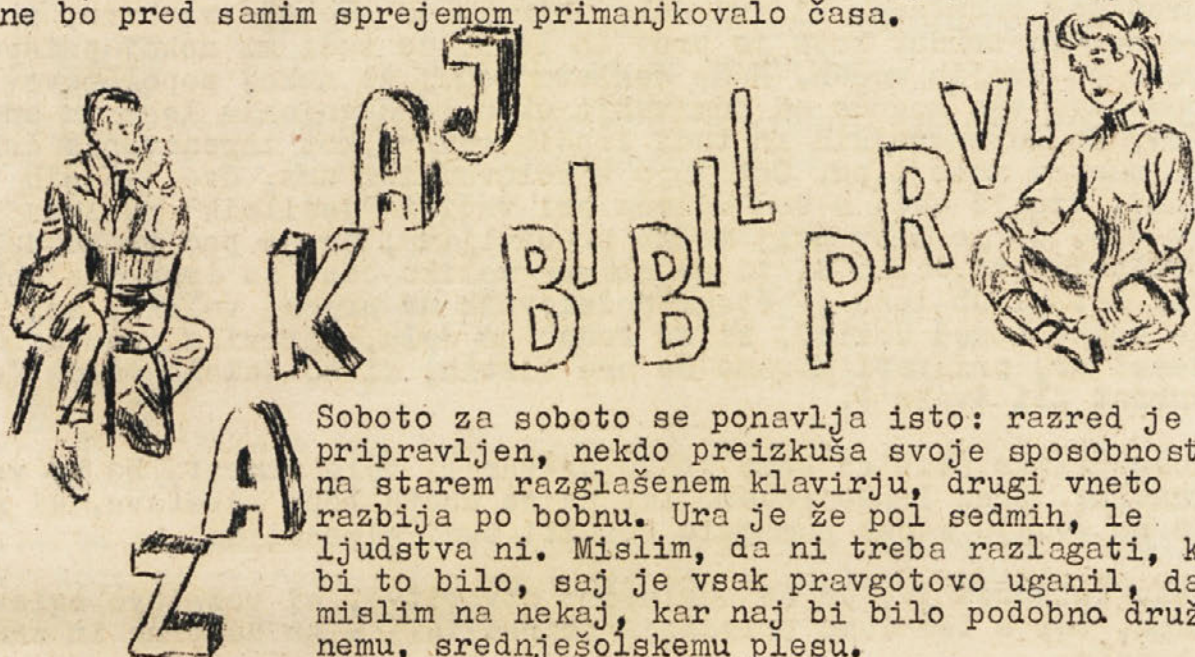

29.XI.

Letos bodo sprejeti v mladinsko organizacijo poleg petošolcev tudi dijaki višjih razredov osemletke. Teh dijakov doslej nismo sprejemali v našo organizacijo, ker smo vse preveč - priznajmo, - gledali na starost in duševno dozorelost, pri vsem tem pa smo se včasih tudi všteli. Starost igra včasih prav nepomembno vlogo, kot so to dokazale nekatere nižješolske organizacije, ki so se s svojim delom dvignile precej nad program, ki naj bi ga njihovo delo zajelo. Ta sprejem je za dijake novomeške osemletke novost, vendar pa to na nekaterih šolah ni nič novega, ker tu že obstaja tudi v omenjenih razredih mladinska organizacija. Na nekaterih šolah imajo pionirsko in mladinsko organizacijo. Dijaki do šestega razreda so v pionirski, dijaki sedmega in osmega razreda pa so že v mladinski organizaciji. Seveda na splošno ni mogoče primerjati dela mladinske organizacije z delom katerekoli organizacije na gimnaziji ali na učiteljskišči, a vseeno je, z njenim obstojem podana osnova in to je veliko! In tako se

(nadaljevanje na drugi strani)

mora dijak, ki pride iz osemletke na višjo šolo, ukvarjati eno celo leto samo z organizacijskimi stvarmi, namesto, da bi že vse to prinesel s seboj in že prvo leto, ko je za vse dovzeten in, ko ima še dovolj časa, zgrabil za delo in pripomogel k urensničevanju programa dela, ki ga je mladinska organizacija sprejela na svoji prvi konferenci. Torej bodo sedaj sprejeti dijaki v LMS že v osemletki. Sedaj pa bo seveda potrebno prenesti vso skrb na osemletko, s katero bo treba še temeljiteje in potrpežljiveje delati kot z dijaki gimnazije, ako si hočemo zagotoviti uspeh. Vsi, ki ste od komiteja LMS na gimnaziji določeni, da vodite razredne sestanke na osemletki, pohitite, da vam ne bo pred samim sprejemom primanjkovalo časa.

Soboto za soboto se ponavlja isto: razred je pripravljen, nekdo preizkuša svoje sposobnosti na starem razglašenem klavirju, drugi vneto razbija po bobnu. Ura je že pol sedmih, le ljudstva ni. Mislim, da ni treba razlagati, kje bi to bilo, saj je vsak pravgotovo uganil, da mislim na nekaj, kar naj bi bilo podobna družabnemu, srednješolskemu plesu.

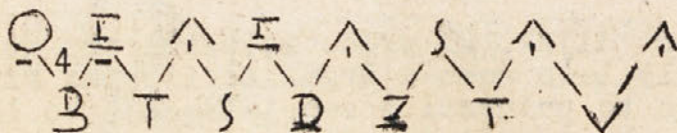
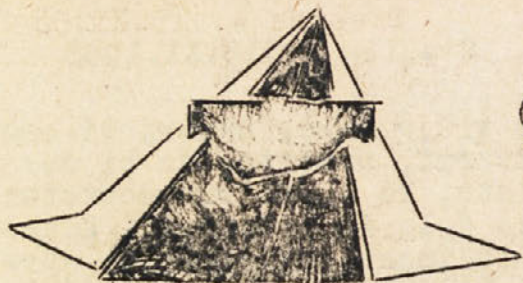
Ko se vprašuješ, ali se splača igrati za te štiri pare, se kar hitro najde eden takih, ki mu ni pod častjo priti prvi in pripomni: "Saj se bodo še nabrali. Pa še iz kina bodo prišli." Res je, počasi se plesalci res naberejo, največ celih 35. Ali morda kdo ve, koliko je dijakov na gimnaziji?

Marsikdaj lahko slišiš: "Kdo bi plesal na tako glasbo?" Nezačudljivejši pač ne razumejo, da je plesati in kritizirati laže, kot pa plesati. Poizkusili naj bi! Ko bi bilo na našem plesu malo več plesalcev, bi razumljivo dobili več vstopnine in tako bi morda želja, plesati na muziko odličnega jazza, ne ostala le želja. Niso vsi ljudje tako velikodušni kot Jani, Janez itd., da bi zastonj razbijali po bobnu, klavirju in kaj vem po čem še.

Marsikdo sprašuje: "Kaj res ni plesni odbor tako sposoben, da bi organiziral plesne vaje? Zakaj je pa druga leta šlo?" Saj bi se tudi letos dalo, vprašanje je le, ali se splača za teh nekaj ljudi, ki prihajajo redno, da finančnih ovir niti ne omenjamo.

Kaj hitro prideš do misli, češ, če vsako soboto ni časa za ples, bo pa morda vsako drugo več obiska, takrat bodo plesalci tudi bolj točni. Izgleda, da res ne bo kazalo drugega, kot uvesti kaj takega.

Vam ne bi ugajalo, da bi imeli trikrat na mesec plesne vaje, četrto soboto pa ves večer ples z enim priznanih novomeških jazzov? To bi bilo izvedljivo, ko bi le...

Dela na avtostradi bodo zdaj zdaj zaključena. V okviru proslav in prireditve, ki bodo ob otvoritvi te važne prometne žile, speljane tudi preko naše Dolenjske, bo tudi razstava v gimnazijski telovadnici.

Ureditve razstave, ki ima dokaj široko in globoko vsebino, zahteva nemalo truda. Zato je prav in lepo, da tudi mi nekaj prispevamo po svojih močeh. Naša dekleta sedaj že nekaj popoldnefov pomagajo vse mogoče od pomivanja oken in drgnjenja lesenih opazev, do natančnejših in tudi lepših stvari, kot izrezovanje črk iz umetne mase i.p.d. Ostajajo v telovadnici uro, dve, včasih manj, drugič več, o tem odloča pri večini "jedilnik" naslednjega dne. Če je snov bolj težko prebavljiva, jo je pač treba dalj prežvekovati, tako da ti ne ostane veliko časa za drugačne opravke. No, kljub temu je število delovnih ur precej veliko, saj je vsaka izmed deklet, ki so redno na delu, opravila osem do deset ur, prišteti moramo še ure tistih, ki so delala morda le enkrat ali dvakrat.

Točno sliko dela si bomo lahko ustvarili šele takrat, ko bo vse končano. Zdaj lahko rečemo le, da se obeta lepa razstava, ki so jo po svojih močeh pomagale urediti tudi gimnazijke.

Naša dolžnost je, da se udeležimo otvoritve, si razstavo ogledamo, ter s tem damo priznanje prirediteljem za naporno in zahtevno delo.

©

KROŽKU

PRIRODOSLOVNE

Prirodoslovni krožek na naši gimnaziji bostaja že dolgo in ga vodi tov. prof. Viktor Fabjan. V prejšnjih letih je imel krožek redne mikroskopske in kemične vaje, pa tudi predavanja. Obiskovalcev je bilo vedno dvajset do trideset.

Lani je imel prof. Fabjan dve lepi predvanji o alpskem cvetju in flori Gorjancev. Več dijakov je sicer obljubilo, da bodo pripravili predavanja, vendar so svoje obljube podaljševali in zavlačevali in tako je prišel konec šolskega leta, ne da bi kaj storili. Krivdo nosimo dijaki sami. Nekateri mislijo, da je delo v krožku odveč, in da je tisti čas, ki bi ga za to porabili, bolje kako drugače izkoristiti. Mislim, da predavanje in vaje nikakor ne ovirajo učenja, ampak nasprotno, da v šoli pridobljeno znanje naravoslovja se poglobijo in utrdijo. Tov. prof. Fabjan je tudi letos na mladinski konferenci obljubil strokovno pomoč in tako bomo lahko spet imeli kemične in mikroskopske vaje, ki bodo koristile tudi tistim osmošolcem, ki si bodo izbrali kemijo kot neobvezen predmet na maturi (teh je precej), skratka krožek bo lahko v redu dihal. Pogoji pa je seveda, da tisti dijaki, ki se zanimajo za prirodoslovne vede, imajo tudi voljo do skupnega dela.

Peter Rems

FOLKLORI ?!

Morda se je že kdo vprašal, zakaj še ni zaživel folklorni krožek. Vzroka za to sta dva:

1. za 14 deklet, kolikor se jih je prijavilo, nismo mogli dobiti niti enega partnerja;
2. nimamo prostora za vaje. Telovadnica je zasedena, razredi, prenapolnjeni s klopki, pa so premajhni.

Prof. Jankovičeva, ki bo letos vadila krožek, je pripravljena delati, če pri nas je še treba dobre volje.

V.M.

Ali veš? VESTI
NOVICE

... da so bile v tem tednu razredne proslave ob 41. letnici oktobrske revolucije.

... da ne bomo imeli skupne proslave za Dan republike. Proslave bodo po razredih. Ker se bliža 29. november, začnite že prihodnji teden s pripravami.

... da bo 23. novembra otvoritev Avtoceste. Glavne prireditve bodo v Novem mestu. V nedeljo, 23. t.m. bo na Glavnem trgu veliko zborovanje. Organizatorji računajo, da se bo na našem trgu zbralo preko 20.000 ljudi. Na zborovanju bodo govorili naši najvišji voditelji. Poleg te manifestacije bo v Novem mestu še polno prireditev: koncerti, proslave, razstava itd. Naša naloga je, da v pripravi po svojih močeh pomagamo organizatorjem, v dnevih praznovanja pa, da obiščemo različne prireditve.

... da je bilo v ponedeljek na Loki okrajno srednješolsko prvenstvo v odbojki in nogometu. Pred tem pa so bila v posameznih krajih finalna tekmovanja. V odbojki sta se obe naši ekipi, moški in ženske, uvrstili v vrste najboljših. Premagali sta ekipi učiteljišča. V ponedeljek so se zbrale torej najboljše ekipe v okraju. Naša dekleta so premagala tovarišice s črnomaljske gimnazije in postale okrajne prvakinja. Čestitamo! Fantje so imeli težjo nalogo. Najprej so morali igrati zaostalo finalno tekmo z vajenci in jo odločili v svojo korist. Drugo tekmo so igrali s TSŠ iz Krškega. Ekipa iz Krškega je veljala za favorita. Po ogorčeni igri so zmagali gostje z 2 : 1. Čeprav so bili gostje tehnično boljša ekipa, ni dosti manjkalo, da bi zmagali naši fantje, ki so se izkazali s požrtvovalnostjo.

Malo več sreče v zadnjem setu, ko je bilo že 14 : 9 za naše fante, pa bi se tudi moška ekipa plasirala v tekmovalje najboljših slovenskih ekip.

Tudi naslednjo tekmo so naši fantje po nepotrebnem zgubili. Črnomaljšani so zasluženoma zmagali.

Naša dekleta so igrala v naslednji postavi: Novšak Dana, Klemenčič Marjeta, Jurec Vasja, Mikec Marija, Kožuh Mateja, Falkner Jožica, Keber Mili in Smid Urška.

Fantje pa: Bele Vinko, Robar Fič, Korošec Janez, Dobovšek Jože, Uhl Pavle, Pavlin Slavko, Blažon Franc, in Lukšič Luka.

Tudi v nogometu naši fantje niso imeli uspeha. Že v finalni tekmi so izgubili s tehnično bolj dovršeno ekipo vajenske šole. Okrajno prvenstvo v nogometu so osvojili dijaki TSS iz Krškega.

Zmagovalcem čestitamo in jim želimo, da bi se čimbolj odrezali na slovenskem prvenstvu.

STARI UČITELJ

Ko sem bil še majhen, sem se vselej s strahom izogibal velike stavbe s svetlimi okni, ki je stala na koncu vasi. Bila je namreč osnovna šola, torej hiša, mimo katere ne more nihče, ki hoče nekoč v življenju nekaj postati.

Pred šolo sem imel neznanski strah; nekaj zaradi pripovedovanj starejših, ki so že sedeli med njenim belim zidovjem, nekaj pa tudi zaradi samega učitelja, ki je poučeval na njej. Bil je mož visoke postave in neprestano je strogo gledal skozi debela stekla svojih naočnikov. Stanoval je pri sosedovih; ni imel lastnega stanovanja, prišel je iz Ljubljane.

Pri sosedovih so imeli kopico otrok. Vendar zaradi učitelja nisem rad zahajal tja. Bal sem se ga. Tudi na cesti ga nisem rad srečaval. Vedno kadar je prihajal, opirajoč se na palico in ne da bi posvečal svoji okolici kakršnokoli pozornost, sem se mu umaknil s poti ter se skril kamor koli že. Dolgo, dolgo časa je minilo, preden sem se zopet upal na cesto.

Kakor drugim ne, tako tudi moji skuštrani glavici stari učitelj ni posvečal nobene pozornosti. Tudi pozneje ne, ko sem postal že toliko pogumen, da sem ga pozdravljal. Sicer sem se ga še bal, toda kljub temu nisem več bežal pred njim. Ob vsakem mojem pozdravu je stari mož dvignil glavo, mi pokimal in brez besed odšel po svojih potih. Še dolgo časa sem slišal kovinske zvoke njegove palice, ki je tolkla po kamenju.

(Dalje prihodnič)

V meglenem jesenskem dopoldnevu so na Ločenski cesti nad Krko grmeli motorji vseh vrst in oblik. Drhte sem hitel tja, na ovinek pri gostilni, da ne zamudim najmanjše malenkosti, da pomirim dušo, ki mi jo je pesem jeklenih pošasti napolnjevala z nekim prijetnim nemirom. Skočil sem na balkon hiše v ovinku, ki sem si ga prejšnji dan izbral za opazovališče, se naslonil na ostudno mrzlo pločevino in z očmi objemal cesto pod seboj. Jesenska megla se je počasi dvigala iznad vode in razkrila cesto in množico ljudi ob njej. Če so motorji za hip utihnili, je bilo čuti le bučanje zelene vode, ki se je sipala preko škrbastega jezu, potem pa so zopet zapeli motorji in vsakokrat se je v meni nekaj vzvalovilo, še močnejša je postala strast, da bi se oklenil jeklenega stroja in se zapodil po gladki cesti brez usmiljenja do sebe in konjička pod seboj. Med ljudmi, ki so skakali preko ceste in iskali boljši prostor, so predrzno švigali dirkači. Kaj bi ne?! To je bil njihov dan, dan, ko se ni treba ozirati na predpise, na "letečo", ko pride do izraza le to, kar dasta od sebe motor in dirkač, ko zaslepljena predrznost nima meja, ko strast prevlada treznost.

Nisem mislil na to, ko sem se oziral po obrazih motoristov in si pihal roke, da bi ogrel premrle prste. Nekam blede so se mi zdeli, okrog ustnic, jim je igral ledeni nasmešek. V usnjenih oblekah in čeladah so še enkrat ogledovali motorje, mrzlično ocenjevali drug drugega, potem pa drug za drugim odvijali na start. Med zadnjimi je bil mladi Zagorč, bled fant na modrem motorju. Ko je glas njegovega motorja že zamrl, sem še vedno razmišljal o njem. ali bo prvi ali ne. Le nekaj mesecev je imel motor; pogosto je s kolenom ali z nosom oral po prašni cesti ali pa skupaj z motorjem objemal obcestne kamne.

Prvi so pribrenčali mali mopedi, švignili skozi ovinek in se v precejšnjih razmakih poganjali skozi cilj pod gimnazijo, drug za drugim. Kmalu za njimi so pridrveli močnejši stroji, nato pa je množico zajel val napetosti, da je od mraza in nestrpnosti cepetala. Vsi so stegovali vratove z obeh strani sive ceste, da bi kar najbolje videli prvo grupo težjih motorjev, ki se je s pritajenim bobnenjem bližala od pokopališča sem. V mislih sem jih gledal, kako se lovijo skozi ovinke, po glasu strojev sem vedel, kdaj so pred ovinkom, kdaj se izvijajo iz njega, hrupa se je bližal, morali so biti čisto blizu, ker se je njihova pesem prelevila v oglušajoče grmenje.

(nadaljevanje na naslednji strani)

Nadljevanje s prejšnje strani.

Tisti trenutki so glodali živce, dokljer ni iz ovinka priletel usnjeni pajac in v hipu preletel ravnico pred seboj - bil je Zagorc. Kot hudič se je zapodil v zadnji ovinek, z nezmanjšano brzino divjal in se vse bolj bližal zunanjemu robu cestišča. Kot dih je šel pritajen glas preko ljudi, ki so od groze otrdeli, ko se je pričel Zagorčev konec v navidez nedolžnem ovinku. Ponoreli motor ga je nosil bliže in bliže pločnika, Zagorc pa je le buljil predse, siv in zelen v obraz, z nezmanjšano hitrostjo preskočil pločnik, z desnim kolonom butnil v ostri rob škarpe in s polnim plinom planil v električni drog. Sunek je bil strašen, da je kot opica zletel daleč po zraku in zaoral po mrzlem asfaltu, še trznil z nogo in negiben obležal. Motor pa, ki se je otresel svojega bremena, je zatulil, kot zatuli pes ob gospodarjevi smrti, potem pa obležal tih in miren, kot Zagorc, kakih 15 metrov od droga. Grobno tišino je trgalo le tuljenje motorjev, ki so previdneje privozili skozi zadnji ovinek in peli strašno pesem kot v slovo mrtvemu Zagorcu. Trdi od groze so se dirkači izogibali trupla, pozabili so, da dirkajo, da tekmujejo, počasi so peljali skozi cilj, kot gledalci, so tudi oni izgubili vso voljo in veselje.

Dirke so bile pravzaprav končane. Nad tistimi, ki so še hoteli dirkati do kraja, so se ljudje zgrajali, vsak je imel dirk nenadoma dovolj in preveč. Razhajali so se brez živahnih komentarjev, le proč so hoteli, proč od kraja, kjer se je večina gledalcev prvič srečala s smrtjo, pravo in pretresljivo.

Kot da so svinčene, sem vlekel svoje dolge noge za seboj. Želodec se mi je obračal, ko sem duhal izpušne pline, ki so mrtvo ležali nad cesto. Ob duhu, ki sem ga včasih ljubil in vtikal nos povsod, kjer se je točil bencin, kot pijanec k žlahtni kapljici, se mi je vrtelo v glavi. Dobrega nedeljskega kosila se doma niti dotaknil nisem, hotel sem biti sam, sam s svojo bolečino in razočaranjem.

Kot mesečen sem odkolovratil k drogu in tipal vdrtino in gledal pred očmi zeleni in prašni obraz s krvavo ligo preko lica od razkuštranih las do brade. To mi je bil spomin na najljubši šport na svetu, za katerega sem kar goril in od njega pričakoval toliko lepega. Preklinjal sem norce, ki še sedajo na motorje, ki vozijo v smrt; spoznal sem, da je šport preplemeniti naziv za samomorilce na asfaltu, bil sem razočaran, strasno razočaran.

JOGR

TRENUTEK

V glavi mi šumi,
v grlu me peče,
v prsih me tišči,
beseda mi ne teče.

Temen je moj pogled,
na ustih ni nasmeha,
srce mi strah pretresa,
težak je moj korak.

Filuška

PEJEM

Šla sva skozi pojočo jesen.
Oveli kostanji
rjavi in rmeni,
zlato in zeleni
v vetru nad stezicami...

Ob poti skrivaj
je v noči jokalo dekle -
drobno dekle.

Zasmeh, pogled nazaj
in to je vse,
kar sva čutila tedaj.

Šel si
in tiho tiho sem zajokala -
ne vem zakaj.

JESEN

Tenak piš
preko slemen hiš
nasproti gre meni
jeseni

Droban žarek, šibak,
kakor pajek tiplje
po stezi zgubljeni
jeseni

Danes je dež,
jutri sonce, morda celo sneg
to narave so zveni
jeseni

EPIGRAM

Trdih je na svetu stvari veliko,
a jih le malokdo pogleda,
se redko kdo potrudi, pobliže
jim spoznati kvaliteto,
ker raje jih pusti mehčati
še za eno leto.

